

Borštnik med Primorci dogodek za vse

Neda Rusjan Bric, vršilka dolžnosti direktorja **SNG Nova Gorica**

MELITA FORSTNERIČ HAJNŠEK

Igralka, režiserka in pisateljica **Neda Rusjan Bric** je od lani vršilka dolžnosti direktorja Primorskega dramskega gledališča Nova Gorica. Po predstavi Gospa Bovary (nagrado za najboljšo režijo je prejela Yulia Roschina) v izvedbi tega gledališča na 50. Festivalu Borštnikovo srečanje je bila priložnost za pogovor.

Nismo si mislili, da bo Borštnikovo srečanje po petdesetih letih postalo tudi edina možnost za neljubljanske teatre, da se predstavijo Sloveniji. Kajti kljub nacionalni mreži gledališč ste mnogi, ki nimate ljubljanskega naslova, izginili iz vseh medijev. Zato je selektorjeva uvrstitev na letošnji FBS za vas najbrž še pomembnejša. In kako gledate na Borštnikovo srečanje, glede na to, da ste bili dve desetletji članica Slovenskega mladinskega gledališča, ki je imelo "nevarno razmerje" s festivalom – zaradi dolgoletne neudeležbe, neuvrstitve nanj?

"Glede na to, da je 50-letni jubilej festivala, bi težko izrekla enoznačno, generalno mnenje o tem. Zelo je odvisno od vsakoletnega selektorja, od vodstva, od milijona dejavnikov. Kar se mi zdi izredno dobro, pa je, da mu je uspelo preživeti tega pol stoletja. Sploh letos, ko so bile največje težave s financiranjem. Največje? No, kdo ve, kaj vse je bilo v zgodovini. Tako je torej največja kvaliteta, da festival sploh obdrži. Kako bi izbirali predstave, da ne bi prihajale sem zvečinoma iz Ljubljane, ki je že tako po definiciji privilegirana kot prestolnica, o tem pa je bilo že toliko debat, da ne vem, kaj še reči na to temo.

Ta čas sem v drugi vlogi in največ, kar opazim zdaj, je velika razlika v pričakovanjih drugih do gledališča v Novi Gorici. Iti na Borštnika tam res nekaj pomeni, vsem Novogoričanom, svetu zavoda, tamkajšnjim novinarjem. Ali se gre na Borštnika ali ne, to je tam strašno pomembno vprašanje, ki pa sem ga jaz predelovala v dvajsetih letih Slovenskega mladinskega gledališča kot nekaj, kar me ne prizadene več. Me pa seveda razveseli, če gremo. To je velika razlika, če ne, so ljudje vsakič

prizadeti, če ne grejo. Sama sem se sprijaznila s tem, ker smo v SMG tudi deset let abstinirali od Borštnika. Ni mi bilo več boleče, zlasti zato, ker smo bili po celem svetu, dobivali nagrade po vsem svetu itd. Ena redkih predstav, ki je prišla na Borštnika, najbrž zaradi drugega selektorja, Fragile Matjaža Pograjca, je dobila grand prix na festivalu. Prav dobro se spomnim tega izjemnega veselja, ki nam ga je prinesla. Torej udeležba na tem festivalu veliko pomeni kljub vsemu.

V Novi Gorici pa pomeni resnično vsem okoli teatra, tudi publiki. V Ljubljani je to rezervirano le za teatarske kroge. Presenetljivo navdušeno so nas doma pospremili v Maribor letos. Hecno je, da je na drugi strani Slovenije vpliv festivala tolikšen. Kar pa me v končni fazi zelo veseli.

Sprašujejo me, koliko let novogoriški gledališčniki nismo bili tekmovalno na FBS. Pa saj niti ne vem točno, ker sem res nova na tem mestu."

Izhajate pa od tam, iz Nove Gorice?

"Od tam sem, seveda. Zdaj ko sem spet tam, sem se 'poprimorščila'. Po četrstoletja Ljubljane sem prišla domov."

Kaj pomeni voditi zahtevno nacionalno kulturno institucijo v neljubljanskem okolju, v provinci? Težavna naloga?

"Res zahtevna naloga in tudi popolnoma drugačna. Doslej sem se preizkusila v vseh porah gledališča. Začela sem kot šepetalka v PDG Nova Gorica, a zelo na kratko. Potem sem šla v ljubljansko Dramo in sem bila tam zaposlena eno leto kot šepetalka. Potem sem naredila sprejemce na AGRFT in sem bila štipendistka Drame. A zaljubila sem se v Mladinsko gledališče, ki mi je bilo zelo blizu, in s sošolcem Matjažem Pograjcem in Ivanom Peternejem smo šli v Mladinca v službo, kjer sem bila natanko dvajset let. V tem času sem začela režirati, pisati, magisterij iz gledališke in filmske režije sem naredila, s scenariji sem se začela ukvarjati. In kdo bi si mislil, da bom postala še direktorica. Zelo drugače je, kreativni del, ki je bil pri meni vedno zelo prisoten, mora zdaj biti malo odrinjen na stran vsled velike birokracije. A ker sem sama delala pri neodvisni sceni, sem se veliko ukvarjala tudi s produkcijami. To mi torej ni neznano, bolj so problem stvari, ki so same sebi namen. Ta neskončna

birokracija, ki je vsako leto več. Papirologija in zadevanje z glavo v zid, zadeve, ki nimajo nobene zveze s teatrom. Nerazumevanje na eni strani, nepoznavanje ustroja gledališča, zahtevanje rezultatov in neupoštevanje tega, da je za vsako predstavo treba ustvariti pogoje, so danes glavne težave vodenja gledališča. Ne gre po črki zakona in s pravilniki določiti rezultatov v gledališču. V umetnosti tega ni. Meni je glavna naloga zdaj, da sem tampon cona."

Prišli ste po direktorju, ki je bil gospodarstvenik, Jožko Čuk. Ste v slabi kondiciji prejeli hišo?

"Ni tako slabo. Malo se je tudi dramatiziralo. Vzdušja ni, nekateri bi še vedno raje imeli menedžerja. Meni se najbolj očita prav to, zato tudi še danes nisem potrjena. Že drugo leto sem v. d. Niti poslovnega pomočnika nimam, ne vem, kaj se mi potemtakem sploh očita, če moram vse sama. Ne vem, do kdaj bom vzdržala."

Drugače pa je novogoriško okolje gledališču naklonjeno, imate umetniško gimnazijo, edino v Sloveniji za bodoče gledališčnike. Publika je zelo vdana in zvesta, podobno kot v Mariboru?

"Pri nas je dolgo nazaj obstajal festival malih odrov. In vem, da je bila publika tedaj zelo navezana nanj, zelo podobno kot v Mariboru na Borštnika. Zdaj se žalibog pozna kriza, najbolj pa se poznajo zdrahe, ki so bile v gledališču. In to je najbolj slabo vplivalo na odnose in vse. A zdaj je ekstremno dober moment, ker smo lahko dobili veliko mladih igralcev v kolektiv. Tiste, ki so šli v pokoj, tudi vabimo k predstavam, kolikor lahko glede na finance. Zdi se mi, da lahko ustvarimo homogen ansambel. Trudim se pripeljati režiserje, ki tukaj še niso delali ali že dolgo ne. Jernej Lorenci bo delal kmalu, Matjaž Pograjc je delal prvo predstavo te sezone. V dvajsetih letih dela s Pograjcem nisem niti enkrat nastopala v svojem rodnem mestu. Pa sem zagotovo eno predstavo na leto naredila z njim. Publika tega sploh ni poznala. Igralci so zadovoljni, ker so to krasni izzivi zanje. Tudi Yulio Roschino, režiserko Gospe Bovary, in avtorja **Nebojšo Pop Tasića** smo angažirali za naslednjo sezono."

*Ne gre s pravilniki
določiti rezultate
v gledališču*

Neda Rusjan Bric: "Po četrto stoletja Ljubljane sem prišla domov." (Sašo Bizjak)